

Lähteitä ja kirjallisuutta

Kirkonkylän kehitys

- Ala-Heikkilä, Markus, Sopanen, Aarne & Piirainen, Matti 1972. 22–72. *Kassoja, Kuhmoniemeä, kaksikymmenlukua. Kuhmon Osuuspankin 50-vuotisjuhla-julkaisu*. Kuhmo: Kuhmon Osuuspankki.
- Heikura, Unto 1981. *Kuhmon Sampo – kotiseutulukemisto*. Kuhmo: Kuhmon kunta.
- Manninen, Olavi 1989. *Ja alussa oli terva*. Kuhmon säästöpankin 80-vuotisjuhla-julkaisu. Kuhmo: Kuhmon Säästöpankki.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 179–188, 298–303, 369–376. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.
- **Ilmakuvat Kuhmosta** vuosilta 1936, 1944, 1955 ja 1968 löytyvät Maanmittauslaitoksen [Paikkatietoikkunasta](#)
 - o suurena ja kohdista kartta Kuhmon taajamaan
 - o valitse vasemman reunan valikosta Karttatasot > Ilma- ja ortokuvat > Historialliset ilmakuvat
 - o valitse yläreunan aikajanelta haluamasi vuosi

Kulkeminen

- Järvinen, Minna Riikka & Seppänen, Janne 2008. *Kainuun laulut*. Armas Launis ja Eino Levón Kajaanin kihlakunnassa 1902. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1191, Tieto; Juminkeon julkaisuja 67; Juminkeon kansanmusiikkiprojektien julkaisusarjan julkaisu nro 8. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kekkonen, Urho 1977. *Matkakuvia Kainuusta ja Lapista*, toim. Maarit Tyrkkö. Valokuvat Matti Saanio.
- Kianto, Ilmari 1927. *Kuhmon kulmilta. Matkavälineinä postiauto – takatuuppari ja suutarin hevoset. Turistin tunnelmia raukoilta rajaseuduilta*. Jyväskylä: K. J. Gummerus Osakeyhtiö.
- Kämäräinen, Seppo. 1995. *Sisar Elsa pitkospuilla. Elsa Tikkasen muistelmat*. Kuhmo: Seppo Kämäräinen.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 251–254, 268–271, 398–409. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.
- Lyhytelokuvan postiautomatkasta Kainuussa (Kajaani, Sotkamo, Suomussalmi) ja Koillismaalla voit katsoa täältä: [Kiertomatka postiautolla Kainuussa ja Koillismaalla | Elävä arkisto | yle.fi](#) (Yle Elävä Arkisto)

Terva

- Immonen, Esko 1996. *Tervanpolttoajan muistelmia*. [Kuhmo]: [Esko Immonen].
- Kivijärvi, Erkki 1933. *Tervaporvari*. Romaani vanhasta Oulusta. Helsinki: Otava.
- Kivijärvi, Erkki 1934 [1934]. *Tervaporvarien pojat ja tyttäret*. Toinen painos. Helsinki: Otava.
- Kyllönen, Mikko 2023. ”Oulua soutamassa”. Kuhmolaisen Mikko Kyllösen (1887–1939) runolaulumittainen tervansouturuno teoksessa Nieminen, Markku (toim.), *Veen voima*. Kuhmo: Juminkeko.

- Lounaja, Heikki [1984], *Tervakansan laulu. Romaani suuren nälän vuosilta*. [Helsinki]: Alea-kirja.
- Lyytikäinen, Toivo 2001. *Tervahovin soutajat. Romaani Kainuun tervasoutajista Oulujoen varrelta 1900-luvun alkupuolelta*. Helsinki: Kesuura.
- Niskala, Kaarina 2007. *Valkovuokkojen villat. Toppilansalmen huvilat ja puutarhat*. Oulu: Oulu-seura r.y. (tervakauppiaiden elinpiiri)
- Pakkala, Teuvo 1957. *Oulua soutamassa*. [Helsinki]: Otava.
- Tauriainen, Juhani 2009. *Elämänmeno Kuhmoniemen kylässä*, s. 228–241. Kuhmo: Kuhmoniemen maaseutuseura r.y.
- Turpeinen, Oiva 2010. *Mustan kullan maa. Tervan historia*. [Tervan matka maailmalle.] Somero: Amanita.